

KONKURS
„MOJA WIEŚ-MOJE MIEJSCE II”

NICOL GLADOS
PG ZĘBOWICE

***Drewniany kościółek
w Radawiu***

Zębowice, kwiecień 2011r.

Miejscowość Radawie

Radawie to piękna mała wioska położona wśród lasów i łąk. Znajduje się na terenie gminy Zębowice i powiatu oleskiego. Wioska jest zlokalizowana w północno-wschodniej części województwa opolskiego. W Radawiu znajduje zabytkowy drewniany Kościółek, którego początki sięgają XVI wieku. Józef Mucha to obecny proboszcz parafii Radawie.

Budowa kościoła

W roku 1500 wzniesiono drewniany kościół w miejscu dzisiejszego kościoła w Radawiu. Prawdziwa data budowy kościoła w Radawiu nie jest do końca znana. Na podstawie protokołu wizytacyjnego przeprowadzonego w r.1679 dowiedziano się, że wtedy nie było ani na belce głównej wrytego roku budowy, ani badający tę sprawę nie mógł ustalić tej daty, pytając najstarszych nawet parafian, bo już wtedy nikt jej nie pamiętał, czyli kościół musiał być zbudowany przed rokiem 1600. W owym opisie stanu kościoła z roku 1679 jest wzmianka o starym podłożu. Natomiast w protokole z r. 1688 stwierdzono nowe pokrycie dachu na wieży dzwonnicy. Fundatorem budynku jest właściciel majątku rycerskiego z rodu Salawów, którzy władali dobrami radawskimi w XV-XVII wieku.

Parafia Radawie

W XVI wieku nasza świątynia figurowała jako kościół parafialny pod wezwaniem Znalezienia Św. Krzyża. W połowie XVII wieku została przyłączona do parafii Zębowice. Po kilku wiekach, ponownie w 1944 roku nasz kościół znowu stał się samodzielną parafią. W 1968 roku nasz parafia staje się pełnoprawna. Obecny tytuł kościoła to Podwyższenie Krzyża Świętego.

Wymiary

W czasie prac remontowych w r. 1933 odkopano pod prezbiterium szczątki starych fundamentów, o tych samych wymiarach, jakie miał kościół opisywany w protokole wizytacyjnym z roku 1679, czyli 7m. szeroki i 12.44m. dł. Obecnie: dł. 24.20 m. szeroki 8.5 m. W 1817 r. powiększono nawę, stąd czasem opóźnia się datę budowy na XVIII wiek.

Wystrój

Znakiem budownictwa rodzimego jest konstrukcja wieńcowo - zrębowa. Wystrój kościoła określa się na XIX w. Ołtarze pochodzą z r.1842. W 1899 r. nałożono na sufit i ściany wewnętrzne tynk, a ścianę północną wzmocniono stalowymi słupami. Znacznie w stulę triumfuje barok. Ośmioboczna wieża została nakryta dwoma hełmami, a jej ściany szolowane pionowo. Przebudowa wieży nastąpiła w 1836 r. o wys. 18,5 m. i wyrasta z zachodniej części dachu. Cechy barokowe przypomina także sześcioboczna wieżyczka. Ma ona sygnaturkę z baniastym hełmem nad środkową nawą, jak również łuki nad oknami i głowice słupów podtrzymujących chór. Natomiast wieloboczne prezbiterium głównie cechuje się stylem gotyckim.

Podmurówkę pod kościół zrobiono w r.1817. W roku 1933 betonową podmurówkę otrzymało prezbiterium. W 1951 roku, przy wejściu głównym, postawiono pięcioboczny przedsionek.

Pancerne i przeciwogniowe Tabernakulum pochodzi z 1960 roku, a obrazy i ołtarze z połowy XIX w. Obraz widniejący w ołtarzu głównym przedstawia scenę z uroczystości Podwyższenia Krzyża św. (629r.) , gdzie cesarz Herakliusz niesie krzyż w otoczeniu świty. Obraz został wykonany przez malarza F. Jakischa w r.1842, w bocznych ołtarzach ten sam artysta namalował obrazy św. Katarzyny i św. Anny z córeczką trzymającą w ręce małego ptaszka. Z

roku 1844 pochodzi czternaście obrazów Drogi Krzyżowej namalowanej na płótnie, które nie były jeszcze poddane konserwacji. W tym samym czasie w połowie XIX wieku wykonano nową ambonę i chrzcielnicę z piękną rzeźbą, przedstawiającą scenę chrztu Pana Jezusa nad Jordanem.

Remonty

W latach 1978 – 1983 przebudowano chór i poszerzono go, schody na chór znajdujące się w kościele przeniesiono na chór zbudowano także zadaszenie obok kościoła i ołtarz polowy, a plac kościelny wyłożono trelinką i przedłużono dach na kościele od strony północnej dodając pod nim komórkę.

W 1984 r. zbudowano poniżej probostwa pomieszczenie

dla prowadzenia remontów kościoła (16m na 8 m.). Kościół i dwie wieżyczki zostały pokryte podwójnym gontem. Na podstawie przeprowadzonej ekspertyzy przez inż. Stanisława Wojdona z Wrocławia dwa dębowe stemple stały się wzmocnieniem konstrukcji wieży. Woda spadająca z dachów została odprowadzona przez wybetonowane rynny. Dzwony uzyskały mechaniczny rozruch i zegar. Ogrzewaniem w kościele są dwie, elektryczne dmuchawy. Wełna mineralna posłużyła jako ocieplenie sufitu. Zbutwiałe podłogi zostały usunięte. W czasie tej pracy pod podłogą znaleziono leżące kości ludzkie, a po prawej stronie nawy głównej także ceglane sklepienie piwnicy, które rozpoczyna się już od drzwi bocznych, a kończy się przy pierwszym stopniu prezbiterium. Wymieniono mocno spróchniałą boazerię znajdującą się na ścianach oraz ramy do obrazów Drogi Krzyżowej, z których zachowano ozdobne zwieńczenie i napisy w staropolskim języku. Zrobiono nowy ołtarz, świecznik i ambonkę do czytań liturgicznych.

Na chórze zastąpiono spróchniałe deski kolumnadą. Dwa słupy podtrzymujące chór uzyskały lepiej wyprofilowany kształt podobny do oryginalnych, zabytkowych. Wszystkie okna zostały wymienione na wygodniejsze i estetyczniejsze, dziś przypominają witraże. Zostały one ulokowane w zespolonych szybach. Tym samym w zimie jest znacznie cieplej niż dawniej.

Kościół został odmalowany w 1999 r., a ołtarze zakonserwowane i pomalowane w 2000r. Trzy ołtarzowe obrazy olejne zostały poddane gruntownej odnowie w Opolu. Napis na belce głównej „Witaj krzyżu nadziejo jedyna” został usunięty. Natomiast pojawił się nowy- „Te Deum Laudamus”. Obok napisu umieszczono logo milenijne i daty 2000 i 500.

Uporządkowano przykościelny cmentarz, a w r. 1987 usunięto stare lipy (widoczne po lewej stronie zamieszczonego zdjęcia), które już w czasie burzy stanowiły wielkie zagrożenie dla kościoła. Zbudowano ogrodzenie wokół kościoła i wokół nowego cmentarza z niepotrzebnych drzew lipowych.

Ambona, ołtarz i balustrada chóralna została wykonana, przez stolarzy z naszej parafii, również z tego drzewa lipowego. Cały cmentarz oczyszczono: wycięto drzewa, stare tuje i posadzono nowe. Na kaplicy cmentarnej w latach 80-tych przelożono dachówkę i wymieniono wieżę, która była uszkodzona z powodu uderzenia pioruna. Powstała tam szopa na narzędzia pogrzebowe i toaleta, doprowadzono też wodociąg. Postawiono nowe ogrodzenie wokół cmentarza z drewnianych sztachet, a przy ulicy usytuowano słupki i obłożono je kamieniem łupanym oraz założono metalowe przesła.

W 1957 roku w wieży kościelnej zostały zawieszane trzy nowe dzwony (Józef - 647 kg, Bartłomiej- 370 kg i Jan- 246 kg),które odlano w Hucie Ozimek. Po wojnie zostały wymienione wszystkie gonty na kościele: w 1949 r. część północną, a w 1965 zachodnią i południową. Pierwsze organy ukazały się w połowie XVIII wieku. Następne organy zakupiono w r. 2004 i grają aż do dziś. Co jakiś czas kościół z zewnątrz zostaje konserwowany przez specjalistów.

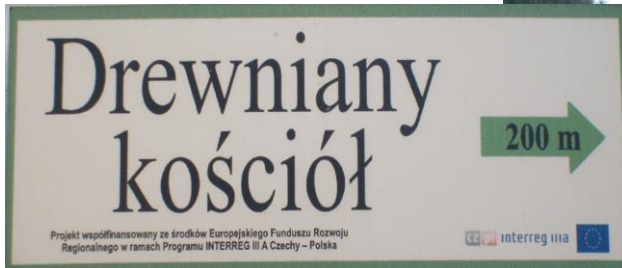
Warto zobaczyć

Wokół kościółka znajdują się także ciekawe obiekty sakralne. Są to: ołtarz polowy, krzyż wojenny oraz figura Matki Bożej Fatimskiej. Ołtarz polowy powstał w latach 80-tych. To właśnie tam odbywają się większe uroczystości parafialne. Na krzyżu wojennym znajduje się „Czuwająca Maryja” oraz tablica upamiętniająca poległych w wojnach światowych. Figura Matki Bożej Fatimskiej powstała w latach 60-tych. Przy niej odbywają się nabożeństwa różańcowe.

Obecnie

Kościół w Radawiu jest przedstawiony w katalogu zabytków sztuki Instytutu Sztuki PAN z 1960 roku. Ujęty jest także w rejestrze zabytków nieruchomych województwa opolskiego. Obecnie trwa budowa nowego ogrodzenia, a na razie możemy cieszyć się nowo wybudowaną bramą wejściową, prowadzącą do naszej świątyni.

Mieszkańcy Radawia szczerą się swoją świątynią i dbają o ten cenny zabytek, pozostaje więc zaprosić do naszej pięknej miejscowości, aby zobaczyć na własne oczy. Zapewne będzie to niesamowite przeżycie, zważywszy na dodatkowe walory naszej miejscowości.

Bibliografia:

- www.radawie.com.pl
- wywiad z księdzem Józefem Muchą
- rozmowy z mieszkańcami Radawia
- archiwum parafialne
- własne materiały